

LUNDS
UNIVERSITET

Lunds Universitet
Sociologiska Institutionen

Nyanländas väg in på arbetsmarknaden

- En kvalitativ undersökning om hur de nyanländas förutsättningar ser ut för att få en anställning

Författare: Salomon Persson Daud

Kandidatuppsats: SOCK 04, 15 HP

Termin: HT 2020

Handledare: Olle Frödin

Examinator: Magnus Ring

Abstrakt

Författare: Salomon Persson Daud

Titel: Nyanländas väg in på arbetsmarknaden- En kvalitativ undersökning om hur de nyanländas förutsättningar ser ut för att få en anställning

Handledare: Olle Frödin

Examinator: Magnus Ring

Uppsatsen kommer att undersöka processen om hur nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd, etablerar sig i Sverige. Enligt Arbetsförmedlingen räknas de nyanlända som etablerad när de erhåller en anställning. Undersökningen kommer bestå av en kvalitativ analys och fem intervjuer kommer att göras på Arbetsförmedlingens etableringsavdelning med handläggarna som arbetar där. För att de nyanlända ska kunna komma ut i arbete så krävs ett engagemang både från de nyanlända och från staten som jobbar med att integrera de nyanlända. Syftet med undersökningen handlar om att ta reda på hur de nyanländas förutsättningar ser ut för att få en anställning. Undersökningen gjordes under hösten 2017 och Arbetsförmedlingens sätt att etablera de nyanlända kan ha förändrats under den tiden som uppsatsen blev genomförd.

Nyckelord: Arbetsförmedlingen, nyanlända, integration, etablering, arbete

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Problemformulering.....	6
1.3 Syfte och frågeställning.....	7
1.4 Avgränsning.....	7
2 Tidigare forskning.....	7
2.1 Invandrare på arbetsmarknaden	7
2.2 Etableringsreformens införande, kritik och framsteg	8
2.3 Arbetserfarenhet, en lyckad insats ,,.,.,.,.,.....	8
2.4 Vuxenutbildning nyckeln till integration.....	9
3. Teori.....	9
3.1 Praxeologisk teori	9
3.2 Kapital teorin.....	11
4. Metod.....	13
4.1 Val av metod.....	13
4.2 Urval	14
4.3 Tillvägagångssätt.....	14
4.4 Tillförlitlighet, trovärdighet och överföranden.....	15
4.5 Etiska överväganden.....	17
5. Resultat.....	18
6. Analys.....	20
6.1 Nyanländas förutsättningar för att etableras.....	20
6.2 Förutsättningar efter kön.....	24
6.3 Utbildningsbakgrund, språk och arbetslivserfarenhet.....	25
6.4 Motivation till arbete.....	28
7. Diskussion.....	30
8. Sammanfattning.....	33
8.1 Förslag på fortsatt forskning.....	34

Referenser	35
Bilaga 1 Statistik från Arbetsförmedlingen.....	37
Bilaga 2 Frågor på intervjuerna.....	38

1. Inledning

Invandringen har inte alltid varit lika stor i Sverige som den är idag och fram till 1970 talet var den största orsaken till att människor invandrade på grund av att det fanns brist på arbetskraft. Invandrare som kommer till Sverige kan komma av olika skäl tex anhöriginvandring, arbetskraftsinvandring, EU-migranter och flyktingar (SCB 2018). I denna uppsats har jag avgränsat mig till att undersöka arbetet med att etablera de invandrare som klassats som flyktingar av Migrationsverket och har rätt att ingå i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag (Migrationsverket 2018b). Syftet med etableringsreformen på Arbetsförmedlingen är att man som nyanländ, under två år, ska hinna lära sig språket och förbereda sig till att komma ut i arbete (Jonna 2017). En del av de nyanlända har svårt att få ett arbete. Det som påverkar de nyanländas möjligheter till att få ett arbete, enligt tidigare forskning, beror på vad de nyanlända har för utbildningsbakgrund, arbetslivserfarenhet och hur de behärskar språket (Jonna 2017). Andra faktorer som också påverkar de nyanländas möjligheter till att få ett arbete i Sverige beror på vilket yrke som de nyanlända väljer att arbeta med, där en del yrken är mer tillgängliga än andra på arbetsmarknaden (Arbetsförmedlingen 2017). Den 1 december år 2010 kom en ny lag, (2010:197) lagen om etableringsinsatser. Denna etableringsreform innebar att man flyttade det samordnande ansvaret för de nyanlända från kommunerna till Arbetsförmedlingen (Jonna 2017). De som ingår i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag är personer mellan 20 och 64 år som har uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting, skyddsbehövande och deras anhöriga (Migrationsinfo 2018b). För att de nyanlända ska kunna delta i etableringsuppdraget så behöver de visa sitt uppehållstillstånd för handläggarna på Arbetsförmedlingen (Migrationsinfo 2018b). Då får personen information om vad etableringen innebär, vilket stöd som kan erbjudas (308kr/dag om man deltar i aktivitet på heltid) under dessa 24 månader samt vad som förväntas av deltagaren (Migrationsinfo 2018a). Arbetsförmedlingen upprättar individuella etableringsplaner och då gör de en kartläggning av tidigare erfarenhet och kompetenser (Migrationsinfo 2018b). På så sätt kan handläggarna utifrån deltagarens egna förutsättningar rusta personen för att börja arbeta

1.1 Bakgrund

Arbetsförmedlingen har en viktig roll i att försöka etablera de nyanlända som kommit till Sverige. Det hela börjar med att Arbetsförmedlingen avgör om de nyanlända ingår i etableringsuppdraget enligt Migrationsverkets uppgifter och handläggarna gör en arbetsmarknadspolitisk kompetensbedömning av den arbetssökande (Migrationsinfo 2018b). När de fattat beslut, kan den arbetssökande deltagaren ansöka om pengar för att utföra insatser och aktiviteter under två år som ska leda till arbete, självförsörjning och etablering i Sverige (Migrationsinfo 2018b). När Arbetsförmedlingen skrivit in de nyanlända i etableringsuppdraget så börjar de med att upprätta en etableringsplan som är individuellt anpassad efter varje nyanländ (Migrationsinfo 2018). Arbetsförmedlingen samarbetar med många olika aktörer för att få ut de nyanlända i arbete, som t.ex. olika myndigheter, kommuner, företag och organisationer (Migrationsinfo 2018b). Arbetsförmedlingens etableringsplan bygger också på att se till så att de nyanlända klarar sin livssituation i Sverige (Migrationsinfo 2018b). Arbetsförmedlingen kan hjälpa de nyanlända med att hänvisa till rätt instans när det gäller t.ex. boende, skola, barnomsorg eller i deras hälsoliv (Migrationsinfo 2018b). Arbetsförmedlingen har också en beslutsfattande roll om utbetalningar och aktiviteter (Joonas 2017). Kommunerna har hand om SFI skolor och kommunplacering när det gäller bostad (Malmö stad 2018b). Kommunerna hade tidigare ansvaret för hela de nyanländas etablering innan Arbetsförmedlingen tog över den nya etableringsreformen (2010:197) (Malmö stad 2018b).

1.2 Problemformulering

Det kan vara svårt för de nyanlända att hitta ett arbete som de är intresserade av och har arbetat med tidigare. De har olika bakgrund och erfarenheter och utbildningar. Tidigare forskning visar att utrikesfödda har väsentligt större problem på den svenska arbetsmarknaden än inrikesfödda (SCB 2016).

Inom en del yrken råder ganska stor konkurrens, medan andra yrken som är mer specialiserade, kan det finnas brist på arbetskraft. Det kan finnas skillnader i hur de nyanländas arbetsförhållanden har sett ut tidigare, till skillnad från hur den ser ut i Sverige. Många av de nyanlända som har kommit tenderar att vilja arbeta inom liknande yrken, vilket har skapat konkurrens för de nyanlända inom vissa yrkesområden (Arbetsförmedlingen 2017). Olika faktorer kan påverka förutsättningarna för att få en lyckad etablering och anställning.

Det kan finnas en del utmaningar för de nyanlända att bemästra ett nytt språk och kultur. Sen kan det även vara svårt för de nyanlända att konkurrera mot de som redan har arbetat under en längre tid. Många av de nyanlända blir ofta begränsade till att jobba inom vissa yrken, på grund av att behörigheten är ofta hög inom de mer kvalificerade yrken (Arbetsförmedlingen 2017). Tiden som de nyanlända har på sig att välja yrke, som kan ge dem en anställning kan vara ganska kort (Migrationsinfo 2018b). De nyanlända har flera utmaningar som de ska försöka klara av under tiden som de gör sin etablering.

1.3 Syfte & frågeställning

Syftet med uppsatsen är att öka kunskapen om hur de nyanländas förutsättningar påverkar möjligheten att få en anställning. Uppsatsens frågeställning är att undersöka vad det kan bero på att de nyanlända lyckas med sin etablering?

1.4 Avgränsning

Den avgränsningen som kommer att göras i denna uppsats är att undersöka förutsättningarna för vad som påverkar de nyanländas möjligheter till arbete, enligt Arbetsförmedlingen. Undersökningen är även avgränsad till att endast intervjua arbetsförmedlare inom etableringsuppdraget som arbetar med nyanlända flyktingar under deras första två år i Sverige och omfattas av lagen om etableringsinsatser (SFS 2010:197).

2. Tidigare Forskning

2.1 Invandrare på Arbetsmarknaden i Sverige

Jan Ekberg skriver i sin forskningsartikel om ”Invandrare på arbetsmarknaden i Sverige under den globala krisen” om hur invandrare främst födda utanför Europa påverkats av Sveriges konjunktur. Från 1980 talet försämrades invandrarnas position på arbetsmarknaden alltmer. Orsakerna till detta antogs vara tex diskriminering mot utomeuropéer, krav på kunskaper i svenska, skillnaden mellan övergången från arbetskraftsinvandring till flyktinginvandring, mm (Ekberg 2012). Ekberg berör även valet av yrke som en stor faktor till att lyckas få ett arbete. Utvecklingen inom teknik påverkar arbetsmarknaden och sysselsättningsfaktorn för nyanlända (Ekberg 2012). Industrierbete har flyttat utomlands och robotteknik har övertagit enklare arbete som inte kräver en högre språklig förmåga för att utföras (Ekberg 2012). Ekberg diskuterar hur arbetslinjen blivit tydligare när Arbetsförmedlingen tog över ansvaret från kommunerna med den nya etableringsreformen (2010:197), och om att kunna svenska

språket är av vikt för att få arbete. Han diskuterar hur valet av yrke ofta ”ärvs” av föräldrarna. Hur framtiden kan bero på hur väl föräldrarna blivit etablerade i Sverige (Ekberg 2012).

2.2 Etableringsreformens införande, kritik och framsteg

Tidigare forskning visar att reformen fick kritik inledningsvis, då det tog flera månader efter att man fått sitt uppehållstillstånd, innan man fick en etableringsplanering med Arbetsförmedlingen (Joonas 2017). Även ekonomiska bekymmer uppkom då den andra myndigheten, Migrationsverket, betalade ersättning i förskott och Arbetsförmedlingen i efterskott. Där uppstod då ett glapp. I detta glapp måste det enligt Joonas (2017) utgå försörjningsstöd från kommunen. Handläggning från Försäkringskassan var försenad och det tog lång tid att få övriga bidrag att komma igång (Joonas 2017). Skatteverket fick också kritik för att handläggningstiden var för lång innan den nyanlände fick sitt personnummer och kunde skriva in sig på Arbetsförmedlingen. Ytterligare problem var det med bostäder i många kommuner och ca 60 procent av kommunerna uppgav en bostadsbrist för de anvisade nyanlända (Joonas 2017).

Etableringsreformen har en positiv effekt. I en undersökning där man undersökte de som deltagit i etableringsreformen med en försöksgrupp som hade kommit 11 månader före, där såg man att de som deltog i etableringen förvärvsarbetade mer och fler timmar (Joonas 2017). Etableringsdeltagarna hade 20,4 och 22 procent högre lön under år 2 och 3 jämfört med den andra gruppen som kommit precis före införandet av reformen (Joonas 2017). De hade även högre grad av sysselsättning. De deltog även i fler arbetsmarknadsutbildningar. Det var positivt att få en tydlig planering och arbetsfokus och en möjlighet att kunna validera sina betyg och kunskaper (Joonas 2017). De nyanlända fick även en klarare bild utifrån deras förutsättningar och information om vad de har för möjligheter. De förstod vad de behöver göra för att få ett arbete i högre grad än jämförelsegruppen (Joonas 2017). Arbetserfarenhet och utbildning är alltså viktigt för en bra etablering.

2.3 Arbetserfarenhet, en lyckad insats

Nicoletta Ioannu gör en analys för att undersöka hur instegsjobben fungerar genom att hon studerar både för och nackdelar med detta system. Instegsjobb handlar om att Arbetsförmedlingen ger ekonomiskt stöd till arbetsgivaren och tanken med det ekonomiska stödet är att de nyanlända ska komma in på arbetsmarknaden genom att de får arbetserfarenhet till att jobba i Sverige (Ioannu 2014). Regeringens beslut att starta instegsjobb, handlar även om att hjälpa de nyanlända att lära sig över hur det är att jobba i

Sverige. Enligt undersökningen så visar den att det är lättare för de nyanlända att få en anställning efter att de har fått arbetserfarenhet (Ioannu 2014). Det som människor har emot instegsjobben, är att arbetsgivarna använder detta till att anställa de nyanlända för låga kostnader. Många menar att instegsjobben ger mer förtur för de nyanlända på grund av att arbetsgivarna endast betalar en liten del av de nyanländas löner, samtidigt som staten betalar den stora summan när de nyanlända gör sina instegsjobb (Ioannu 2014). Fördelen med instegsjobben är att det gynnar de nyanlända till att lättare komma in på arbetsmarknaden och få arbetserfarenhet, samtidigt som arbetsgivarna också får möjligheten att använda sig av den billiga arbetskraften (Ioannu 2014).

2.4 Vuxenutbildning, nyckeln till integration

Nima Sanandaji redovisar i sin studie om hur Sverige står för en stor utmaning i att försöka integrera de nyanlända och detta beror på att kunskapskompetensen har ökat på arbetsmarknaden. Det innebär att de flesta yrken kräver att man idag har minst en gymnasieutbildning. Många nyanlända har svårt att få ett jobb efter deras etablering och den största orsaken kan vara att de saknar utbildning som den sista delen för att klara sin integration i Sverige (Sanandaji 2017). Många yrken kräver att människor är utbildade och för att de nyanlända ska kunna integrera sig och få ett yrke så krävs det, enligt Sanandaji (2017) att samhället satsar mer på vuxenutbildningarna.

3. Teori

Det finns en mängd olika teorier som kan användas för att förklara händelser och en viss social grupp i samhället och deras handlingar. Teorin i denna studie kommer att syfta till att undersöka hur de nyanländas förutsättningar ser ut för att få en anställning i Sverige. De teorier som lokaliseras som passande för studiens syfte som kommer att användas för att analysera det empiriska materialet är den Praxeologiska teorin av Pierre Bourdieu och det andra begreppet som kommer att användas är Pierre Bourdieus kapitalteori. Dessa två teorierna kommer att användas löpande i texten.

3.1 Praxeologisk teori

De så kallade Praxeologiska teorier innebär en teoretisk förståelse av människans handlingar och den bygger på att kunna få en förståelse för hur människors situation kan se ut utifrån olika omständigheter (Schäffer 2020).

Den praxeologiska teorin handlar om hur det går till för människor att fatta beslut och teoretikerna Olesen & Pedersen, har utvecklat Bourdieus teori om de två faktorerna, fenomenologi och strukturalism (Olesen & Pedersen 2004). Fenomenologi tolkas, enligt en annan teoretiker Alfred Shutz, som förklarar att människor gör vissa handlingar utifrån sin egen insikt och överväganden, vilket innebär att människan är en social aktör som tar hand om sitt eget liv och styr över sin egen tillvaro (Olesen & Pedersen, 2004). Strukturalism handlar istället om att människans beteende utgår ifrån att det finns strukturer som begränsar i det sociala livet så som kultur, språk eller traditioner. Det innebär att människors handlingar är ett resultat av underliggande struktursammanhang som finns i ett samhälle (Olesen & Pedersen 2004). Enligt Olesen & Pedersen så är Bourdieus praxeologiska teori en blandning mellan fenomenologi och strukturalism, som bygger på ena sidan om att människor gör sina egna val och fattar egna beslut, samtidigt som att människor ändå får anpassa sig efter vissa sociala omständigheter som de lever efter (Olesen & Pedersen, 2004).

För att kunna identifiera människors situationer och de val som de gör så blir man tvungen, enligt författarna att undersöka empiriskt och konstruera teoretiska begrepp om ett visst fenomen. Det innebär att det inte går att spekulera fram sina svar enligt Olesen & Pedersen (2004) utan att det är viktigt att förhålla sig till vissa värden som uppstår så att man kan se helheten. Den praxeologiska teorin bygger på dels en subjektivitet som är människans egna upplevelser och en objektivitet som är en beskrivning av hur den sociala verkligheten ser ut, som man sedan utgår ifrån hur individen utför sina handlingar och fattar beslut (Olesen & Pedersen 2004).

Bourdieu förklarar hur de objektiva strukturerna påverkar den enskilda personen som leder till att individen får ett visst synsätt och uppfattning om sig själv och sin omvärld (Schäffer 2020). Det är inte helt fria val som människor har i praktiken, utan mer möjligheter, som de objektiva strukturerna sätter ramar för hur verkligheten ser ut (Olesen & Pedersen 2004). Individens möjligheter är inte begränsade, på grund av brist på speciell information eller kunskap, utan på grund av att människor är socialt begränsade och socialt strukturerade av sin omgivning (Olesen & Pedersen 2004). Det innebär att människor får anpassa sig efter olika omständigheter när de gör sina val.

Det finns ofta ett par olika faktorer som påverkar människors situationer till att få någonting uppfyllt (Schäfer 2020). Den praxeologiska teorin består av både individualism och strukturalism, vilket kan relateras till hur individen förhåller sig till samhället (Olesen &

Pedersen 2004). För att kunna sätta sig in i människors position så behövs en annan teori, som kan identifiera skillnaderna hos individerna.

3.2 Bourdieus kapitalteori

Det som styr individernas val utgår ofta från vad de har för kapital (Schäfer 2020). Begreppet kapital är en av de centrala teorierna i en analys av samhällsutveckling och utgår ifrån vad andra människor anser har för sociala positioner. Bourdieus kapitalteori utgår ifrån att göra en distinktion genom att identifiera människors olika former av värden som kan vara igenkända som viktiga för vissa sociala grupper (Olesen & Pedersen 2004). En av de vanligaste formerna av kapital har traditionellt sätt varit ekonomiskt kapital, som innebär hur mycket pengar eller välstånd individen besitter. Ekonomisk kapital är fortfarande en viktig del i ett modernt samhälle som ger större möjlighet till makt eller ha äganderätten över sitt arbete (Olesen & Pedersen 2004).

I takt med att samhället har utvecklats så har andra kapitalformer blivit mer igenkända som viktiga (Olesen & Pedersen 2004). Det är det symboliska kapitalet som innebär att det som för vissa sociala grupper anses som värdefulla, består av en rad olika kapitalformer (Olesen & Pedersen 2004). Det symboliska kapitalet bygger på att det finns aktörer som accepterar att en given resurs eller kompetens har ett värde i ett givet sammanhang (Olesen & Pedersen 2004). Det innebär att det symboliska kapitalet är ett speciellt värde som anses viktig för en viss social grupp (Olesen & Pedersen 2004). Detta kan till exempel vara det som arbetsgivarna anser vara viktiga för att ge människor en anställning.

Symboliskt kapital kan även handla om att det kan finnas skillnader för vissa sociala grupper i vad de anser har ett högt respektive lågt värde (Olesen & Pedersen 2004). För en viss social grupp så är det viktigt att båda föräldrarna har en sysselsättning, medan det för andra sociala grupper är hemarbetet som har ett större värde (Bourdieu 2018). Det symboliska kapitalet kan handla om att det anses för vissa sociala grupper mer normalt när det finns en person som sköter hemarbetet, medan det är för andra sociala grupper inte är lika förekommande att inte båda föräldrarna har en sysselsättning (Bourdieu 2018).

Det kulturella kapitalet går bortom socialgruppsindelning och lägger mer fokus till vilket kapital som den enskilde individen besitter (Schäfer 2020). Det kulturella kapitalet handlar om det kapital som en kultur ger för ett speciellt värde för individen (Schäfer 2020). Det kulturella kapitalet kan vara om en person har erfarenhet och är erkänd för ett visst yrke, så

anses detta ha ett speciellt värde, även om personen inte nödvändigtvis har några pengar eller bär på något ekonomiskt kapital.

Kulturellt kapital kan även vara andra symboliska tillgångar, som konst, musik och litteratur (Olesen & Pedersen 2004). Det kan även vara hur en person hanterar ett speciellt språk eller har för kunskap om en speciell kultur. Sen kan kulturellt kapital handla om människors gemensamma livserfarenheter eller i form av olika titlar, diplom eller utbildningsbevis (Olesen & Pedersen 2004).

En viktig del i Bourdieus teori om kulturellt kapital är utbildningskapital (Olesen & Pedersen 2004). Denna teori bygger på hur den individuella personen förhåller sig till att ha en utbildning (Gilleard 2020). Den kultur som utbildningssystemet legitimerar har inte något att göra med vissa ämneskunskaper, utan utbildningskapital visar den tillgång och framgång som en person har inom en viss utbildning (Olesen & Pedersen 2004). Sen finns det enligt Bourdieu även en relation i att de personerna som växer upp i en viss kultur som använder sig av ett högre utbildningskapital, har större möjlighet att få en högre utbildning, till skillnad från de personerna som växer upp med föräldrar som har en lägre utbildning (Olesen & Pedersen 2004). Det finns enligt Bourdieu en viss klassuppdelning och ojämlikhet i samhället, vilket accepteras som ett allmänt fenomen av att det finns olikheter i människors tillgångar av att människor har olika kapital (Olesen & Pedersen 2004).

Det finns även socialt kapital som innebär att det finns möjlighet för individer att använda sig av kontakter och att ha ett visst inflytande i vissa sammanhang (Olesen & Pedersen 2004). Socialt kapital handlar om att det finns resurser som är tillgängliga för en individ och som individen har tillgång att använda sig av ett nätverk till att göra affärsutbyten eller tillgång till institutionaliserade relationer som kan vara ett igenkännande av vissa sociala mönster (Olesen & Pedersen 2004). De människor som har kontakter på arbetsmarknaden kan ibland ha större möjlighet att få ett arbete genom att de till exempel känner personer som skulle kunna hjälpa en att få ett arbete. Sen kan institutionaliserade relationer bygga på att människor har vissa sociala mönster eller gemensam kulturell kapital som individen delar med andra aktörer (Olesen & Pedersen 2004).

Språket är en viktig del i det kulturella kapitalet och ibland kan ordet relateras till ett språkligt kapital. Mycket av det som används i språket har flyttats över till utbildningssystemet (Olesen & Pedersen 2004). Upplärningen av språket utövas ofta via institutionerna som oftast styrs av aktörer som har en viss auktoritet (Olesen & Pedersen 2004). Denna typ av inläring att agera

utövas ofta via språket med hjälp av att uttrycka sig med ord. Det språkliga kapitalet kan även handla om att visa ett visst kroppsspråk eller visa vissa känslor under olika situationer (Olesen & Pedersen 2004). För att få vissa saker och ting uppfylla så kan en användning av språklig kompetens vara en fördel för att till exempel få ett visst arbete.

Det nämns vidare att ju högre upp som människor kommer upp i utbildningssystemet desto mer är den språkliga förmågan viktig. Språk kapital kan ses som en symbolisk kompetens vilket är avgörande om den enskilde personen ska kunna hantera de kulturella teknikerna som finns på till exempel arbetsmarknaden (Olesen & Pedersen 2004). Det finns även skillnader i det språkliga kapitalet mellan olika samhällsgrupper, vilket kan relateras till att det finns skillnader i det språket som används inom olika yrken. Språkbruket som människor lär sig i form av till exempel olika nivåer av utbildning resulterar i att det skapar ojämlikhet och skillnader mellan människors språk (Olesen & Pedersen 2004). Språkbruk kan därmed ses som ett kompetensbevis och Bourdieu använder de flesta teoretiska begrepp som relateras till språket (Olesen & Pedersen 2004). Språkbruket behöver inte bara komma till användning utifrån vissa sociala fenomen, utan den kan ses som mer språkliga praktiker (Olesen & Pedersen 2004). Detta kan relateras till hur viktigt det är att de nyanlända lär sig språket så att de kan öka sina förutsättningar för att få ett arbete.

4. Metod

4.1 Val av metod

Valet av metod blev att göra en kvalitativ analys som bestod av att göra intervjuer. Syftet med uppsatsen är att öka förståelsen för ämnet. För att få mycket information om ämnet valdes en kvalitativ metod för det passade syftet och ger djupgående svar och möjlighet till att ställa följdfrågor. Det undersökta ämnet kan se väldigt annorlunda ut och undersökningspersonerna kunde svara fritt och uttömmande (Yin 2019).

Forskningen påbörjades genom att identifiera ett problemområde. Nyanlända har svårt att komma in på arbetsmarknaden. För att ta reda på varför, valdes detta ämne. Efter att ha ringt Arbetsförmedlingens statistikavdelning kunde frågor utformas bla utifrån deras analys, Se bilaga 1. Frågorna undersöker språk och utbildning, kulturskillnader och kön, praktik och arbetserfarenhet och även motivation. Intervjufrågorna är samma öppna grundfrågor.

Målet med undersökningen är att öka förståelsen och på ett så rättvist och intellektuellt sätt som möjligt, ta reda på syftet som nämnts med uppsatsen (Fejes & Thornberg 2015). Sättet

som analysen sedan kommer att behandla är att använda redan kända teorier och försöka med hjälp av egna hypoteser eller påståenden jämföra för att se i vilken utsträckning som teorierna kan användas i undersökningen (Yin 2019). I undersökningen studeras tidigare relevant forskning, jämfört med arbetsförmedlarnas svar.

4.2 Urval

Efter att ha studerat hur de jobbar på Arbetsförmedlingens etablering så var det den myndighet som valdes ut som mest lämpad till att undersöka, med tanke på att de har det största ansvaret till att förbereda nyanlända till arbete (Joonas 2017). För att det skulle finnas en relation till att undersöka de nyanländas etablering så kändes det som att det bästa sättet var att hålla sig till en myndighet (Migrationsinfo 2018b).

Urvalet gjordes ur ett bekvämlighetsurval, det innebär att man gör ett urval efter datakällors och deltagarnas tillgänglighet. Enligt Johan Alvehus (2016) kan inte en frågeställnings relevans motiveras med att man gjort ett bekvämt urval, men i detta fall är ett bekvämlighetsurval rimligt för att det är de som har kunskaperna (Alvehus 2016). Fördelen är att forskaren får tillgång till materialet enkelt och snabbt. En nackdel kan vara att undersökningspersonerna är ganska få och de arbetar på samma arbetsplats.

Man kan diskutera om det kan vara så att deras åsikter påverkats av varandra eftersom de arbetar tillsammans. Samtliga intervjupersoner är av samma kön. Även detta kan påverka åsikter, tex vid åsikter om kön. Man kan också diskutera hur resultatet hade sett ut om man istället intervjuat andra myndigheter. Kommunen kanske inte heller har samma synsätt som Arbetsförmedlingen om förutsättningarna för de nyanlända. När de nyanlända inte lyckats etablera sig, kan det vara kommunen som får ta över ansvaret för deras försörjning. Det hade även varit intressant att se vad de nyanlända själva skulle ge för svar på vad de har för förutsättningar till arbete.

4.3 Tillvägagångssätt

När jag kom fram till att undersöka detta ämne, började jag studera hur de nyanländas integration ser ut i Sverige. Enligt Fejes & Thornberg (2015) så anser de att det är bra att läsa in sig på det område som man ska studera. Det är också viktigt enligt författarna att man bör se vad som har gjorts tidigare, och vilka resultat och slutsatser som har lyfts fram (Fejes & Thornberg 2015). Efter att ha studerat vad andra politiker och myndigheter har skrivit om

integration så började jag undersöka de nyanlända som har fått ett arbete efter deras etablering, genom att undersöka tidigare resultat som gjorts från svenska statistiska central byrån (SCB 2016). Anledningen till att jag gjorde detta var för att undersöka vad som krävs för att de nyanlända ska kunna få ett arbete i Sverige. Därefter så undersökte jag hur Arbetsförmedlingen jobbar med att få ut de nyanlända i arbete och jag gjorde detta genom att undersöka vad de har för mål med att integrera de nyanlända. Jag besökte Arbetsförmedlingen på plats och fick tag i en handläggare som senare hjälpte mig med kontaktuppgifter så att jag kunde boka in tider med de andra etableringshandläggare som var villiga att göra intervjuerna. Sammanlagt intervjuades fem handläggare inom etableringsuppdraget. Frågorna var baserade på tidigare forskning och utifrån statistik som gjorts från SCB och Arbetsförmedlingen, se bilaga 1 (SCB 2016). Enligt författarna, så anser de att det är bra att analysera vad som har gjorts i tidigare forskning för att lista ut vad som kan studeras mer specifikt inom ämnet (Fejes & Thornberg 2015). Intervjuerna spelades in och var mellan 45–70 min långa. Intervjun var semistrukturerad och frågorna var ganska öppna som gjorde att intervjupersonerna fick möjligheten att svara sina frågor mer utförligt, samtidigt som intervjupersonerna gav en del av sina egna åsikter under intervjuerna (Fejes & Thornberg 2015). Enligt Thornberg & Fejes (2015) så anser de att en intervju borde vara semistrukturerad och intervjufrågorna bör följa en intervjuguide som innehåller ett antal olika teman. Frågorna bör också enligt författarna vara tillräckligt många så händelsen blir bra belyst (Fejes & Thornberg 2015). Intervjuerna transkriberades efter kvalitativa analysmetoder som sedan delades in efter olika teman, vilket var baserat efter de frågeställningar som använts under intervjuerna. Eftersom intervjuerna gjordes enskilt så påverkades inte deras svar av varandra. Undersökningen hade kunnat få ett annat utfall om personerna hade intervjuats i grupp.

4.4 Tillförlitlighet, trovärdighet och överförbarhet

För att bedöma om en uppsats har en bra kvalitet, brukar man använda sig av två begrepp. Reliabilitet är ett av begreppen, vilket innebär att man får samma resultat om studien görs om (Agnafors & Levinsson 2019). Om undersökningen hade gjorts om med nya respondenter är det inte säkert att resultatet hade blivit detsamma eftersom upplevelsena kan skilja mellan individer. Samtidigt är vissa delar uppmätta genom att det finns statistik. Hade undersökningen däremot gjorts med ytterligare respondenter så hade det kanske varit möjligt att få tillgång till ännu mer information om de nyanländas förutsättningar till att få ett arbete

(Agnafors & Levinsson 2019).

Agnafors beskriver även begreppet validitet, som innebär att man faktiskt mäter det som man säger sig mäta (Agnafors & Levinsson 2019). I studien finns även tillgång till tidigare forskning som uppvisar många likheter med undersökningens resultat. Målet med uppsatsen är att få reda på mer och undersöka nyanländas förutsättningar för att få ett arbete. De tillfrågade är de ansvariga för detta. Det kan diskuteras om att det går att höja validiteten genom att intervjua de nyanlända själva.

För att i så hög grad som möjligt eftersträva en lyckad mätning av undersökningen, användes samma frågor till samtliga respondenter (Fejes & Thornberg 2015). Frågorna gav möjlighet till fria och uttömmande svar som besvarades enskilt utan yttre påverkan. Det gavs även tillräckligt med tid för intervjupersonerna att tala färdigt. Metoden, analysen och tillvägagångssätt beskrivits noga för att andra ska kunna undersöka samma frågeställningar vid behov, för att på så sätt öka tillförlitligheten i ämnet (Yin 2019).

I denna undersökning valdes intervjupersonerna utifrån frivillig anmälan. Valet blev att använda kvalitativa intervjuer som undersökningsmetod, för det var mest lämpligt för att få svar utifrån frågeställningarna. Eftersom intervjuerna gjordes enskilt så påverkades inte deras svar av varandra (Yin 2019). Undersökningen hade kunnat få ett annat utfall om personerna hade intervjuats i grupp. Målet med uppsatsen är att ge en så rättvisande och korrekt bild som möjligt så att undersökningen går ut på att försöka kritiskt reflektera över de resultaten som erhållits från intervjuerna (Yin 2019).

Fejes & Thornberg (2015) menar att generalisering sker igenom igenkännande av resultatet, gestaltning i andra situationer. Man kan se ett mönster.

Det är inte säkert att den som intervjuas uppfattar frågan på samma sätt som den som ställer frågan. Fejes och Thornberg (2015) anser att det inte alltid finns en verklighet som går att beskriva, utan istället finns det flera verkligheter eller sanningar som kan beskrivas genom analys av intervjuerna. Samtidigt kan det vara en styrka med att snabbt få tillgång till ett brett material och mångfalden i en kvalitativ studie (Yin 2019). En annan styrka är att man kan kompensera tex vid misstolkningar och göra uppföljningar. Det hade kunnat diskuteras om det hade varit annorlunda om fler motargumenterade frågor hade ställts till respondenterna (Yin 2019). Antalet arbetsförmedlare som arbetar med etableringsreformen är begränsade till antal. Generalisering i kvalitativ forskning kan ha en begränsad roll menar Yin (2019).

4.5 Etiska överväganden

Etiska krav är nödvändigt för att göra en undersökning och den utgår ifrån vetenskapsrådets etiska riktlinjer för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (Vetenskapsrådet 2002). Syftet med etiska överväganden är att skydda respondenternas integritet. Det finns fyra etiska aspekter som är informationskravet, konfidentialitetskravet, samtyckeskravet och nyttjandekravet. Deltagarna har informerats om syftet och om att intervjuerna spelats in och är frivilliga att delta i och att de när som helst kan lämna intervjun. Deltagarna har erbjudits möjligheten att fått läsa det som skrivits. Vid den inledande kontakten informerades om villkoren för studien och de fyra kraven. Efter att respondenterna godkänts samtyckeskravet bokades tider in för intervju. Enligt konfidentialitetskravet har hänsyn tagits till att respondenterna är anonyma och deras personuppgifter hålls borta från obehöriga. Det som berör personliga angelägenheter kommer inte att behandlas i datainsamlingen. Konfidentialiteten uppfylldes genom att ersätta respondenternas namn med nummer. Nyttjandekravet innebär att forskaren endast får använda deltagarnas information och svar för det angivna ändamålet. Detta fick respondenterna muntlig information om.

5. Resultat

Samtliga intervjuade arbetsförmedlare menade att de aktivt arbetar med arbetsmarknadsministrarnas budskap om syftet med att vara inskriven på Arbetsförmedlingen och fokus på arbete (Riksdagen 2017). Direkt vid inskrivningssamtal tar handläggarna upp frågan och vikten av att arbeta när de nyanlända kommer som ny till Sverige, men även vid kundbesök i kundmottagningen. Vid frågan på hur handläggarna upplevde att ens kollegor aktivt arbetade med frågan, var där en arbetsförmedlare som inte trodde att kollegorna var speciellt aktiva med att förmedla detta budskap, två som trodde det och två som hoppades att kollegorna arbetar aktivt med detta.

Samtliga arbetsförmedlare tror att man gör skillnad vid inskrivningssamtalen mellan de olika könen. Alla intervjuade ansåg också att de gör skillnad i antalet jobbförslag och ger färre till kvinnor och att de antar att det är kvinnan som ska vara föräldraledig och den de frågar om det finns barnomsorg. När det gäller utbildning ansåg fyra arbetsförmedlare att det var viktigt eller mycket viktigt med utbildning för att kunna komma ut i arbete, medan en arbetsförmedlare ansåg att det var vikten av rätt planering som avgör huruvida de nyanlända kommer ut i arbete eller inte.

Samtliga arbetsförmedlare ansåg att kunna kommunikativ svenska är viktigt och t o m avgörande för att få en långvarig anställning. På frågan om hur de intervjuade tycker att det går med integrationen i form av språket tyckte en av arbetsförmedlarna att det går långsamt, en ansåg att det går bra och de andra ansåg varken eller. Tre av arbetsförmedlarna ansåg att det går bra att få ut de arbetssökande i arbete och utbildning och två ansåg varken eller. Två av arbetsförmedlarna ansåg att motivationen till arbete är hög och de andra ansåg varken att motivationen, hos de arbetssökande, är hög eller låg. Tre av arbetsförmedlarna ansåg att motivationen var hög utanför etableringen och en av arbetsförmedlarna ansåg att de långtidsarbetslösa utanför etableringen hade mycket låg motivation till arbete. En av arbetsförmedlarna ansåg att motivationen utanför etableringen var varken hög eller låg. Samtliga arbetsförmedlare ansåg att de behöver arbeta mer med motivationssamtal när det gäller arbete, och praktik och även när det gäller utbildning. De ansåg att det är viktigt att de arbetssökande utbildar sig för att närma sig arbetsmarknaden och även går kompletterande utbildningar och lär sig svenska. Att starta eget företag ansåg alla tillfrågade arbetsförmedlare att det var för tidigt i etableringsprocessen att starta upp inom etableringstiden. Man bör, enligt handläggarna, lära känna samhället och lära sig språket först. Samtliga arbetsförmedlare

ansåg att det var bra att specialisera sig tex inom ett bristyrke för att snabbare komma ut i arbete.

På frågan vilka områden som bör utvecklas för att snabbare få ut de nyanlända i arbete, ansåg fyra arbetsförmedlare språket, och en ansåg att bygga kontaktnät, två ansåg mer praktik, och tre ansåg att man bör validera fler inom sitt yrke, en annan åsikt var att få bort rädslan för att ta sitt första arbete i ett främmande land och en ansåg att de bör få ut fler nyanlända inom snabbspåren. När de tillfrågade arbetsförmedlarna fick frågan hur de själva gjort för att etablera sig som nya i ett land och erhålla arbete, svarade två att de satsat på att bygga kontaktnät, tre av dem att de skulle satsat mest på språket och två att de skulle satsat på att utbilda sig till ett bristyrke och gått en kompletterande utbildning. En av handläggarna skulle ha använt sig av sociala medier för att hitta arbete i det nya landet, eller gått med i något projekt eller gjort praktik, två arbetsförmedlare skulle försökt hitta vikariat för att få en fot in på den nya arbetsmarknaden, för att så småningom få en trygg anställning. På den sista frågan om de tillfrågade arbetsförmedlarna ansåg att de arbetssökande var villiga att ta vilket arbete som helst svarade en ja, och en annan ja pga. de tillfälliga uppehållstillstånden för att öka sina chanser till permanent uppehållstillstånd genom att få arbete. Tre av arbetsförmedlarna ansåg att de arbetssökande inom etableringsuppdraget inte var villiga att ta vilket arbete som helst.

6. Analys

I detta kapitel kommer resultatet av det empiriska materialet, intervjuerna, att presenteras med en analys av dessa som har sin grund i det teoretiska ramverket och den tidigare forskningen som har redogjorts. Resultatet och analysen är uppdelad i olika teman på inspiration av valda teorier i samklang med de intervjuades svar.

Inledningsvis undersöks hur de nyanländas väg kan ha sett ut innan de påbörjar sin etablering på Arbetsförmedlingen. Därefter undersöks hur Arbetsförmedlingen arbetar med att förbereda de nyanlända till att komma ut i arbete. Slutligen undersöks hur de nyanländas situation ser ut för att hantera olika faktorer för att komma ut i arbete. Förberedelsen för att komma ut i arbete kan se olika ut och det finns många olika faktorer som påverkar hur deras situation ser ut för att få ett arbete.

6.1 Nyanländas förutsättningar för att etableras

Det förekommer blandade värderingar hos handläggarna om de anser att de nyanlända är förberedda på att börja med sin etablering. Intervjuperson 1 resonerar

”Jag kan tycka att många av de nyanlända skrivs in lite för tidigt till Arbetsförmedlingen. Många nyanlända har kommit till Sverige helt själva och har kvar sin familj i hemlandet. De nyanlända har ofta tankarna på de som är kvar i hemlandet och då är många nyanlända inte mottagliga till att börja jobba på det sättet inom etableringsprogram”.

Det kan tolkas som att vissa av de nyanlända inte alltid kommit till ro och är beredda på att helt lägga sitt fokus till att börja med sin etablering. Intervjuperson 1 berättar vidare

”Ibland skulle jag nästan tycka att vissa sociala bitar kanske skulle vara klara innan de nyanlända skrivs in i programmet så att nyanlända kan koncentrera sig på att etablera sig efter arbete.”

Grundläggande behov är inte utredda och klara och en del av de nyanlända påbörjar sin etablering för tidigt och då kan fokuset till att börja lära sig svenska och hitta arbete kanske inte vara den största, enligt handläggaren.

Även tidigare forskning stödjer detta resultat. I uppsatsen ”Etableringsreformens effekter på integrationen av nyanlända” beskrivs hur de nyanlända upplever stora problem med ekonomi, bostad och hälsa när de påbörjar sin etablering. Fysisk och psykisk ohälsa påverkar så många som en tredjedel och hälften har svårt att följa sin plan och delta i insatser (Joonas 2017).

Intervjuperson 4 beskriver utifrån ett liknande perspektiv angående hur deras situation kan se ut när de ska precis börja sin etablering.

”Ibland så saknas motivationen och det handlar inte bara om viljan, utan ibland så hamnar man i situationer som inte känns så hoppfulla. De nyanlända är inte alltid redo till att jobba vilket många har varit med om traumatiserade händelser som de har haft i sina hemländer. De har varit på flykt och vägen till Sverige är väldigt jobbig och mår man dåligt av det så kan det vara svårt att arbeta, vilket de nyanlända behöver på något sätt landa innan de börjar arbeta”.

Det kan tolkas som att även om många av de nyanlända vill lägga sitt fokus på sin etablering och förbereda sig på att komma ut i arbete, finns det ett problem. De är inte alltid redo att börja med sin etablering, när de har kommit till Sverige ifrån svåra förhållanden.

Det finns ofta ett par olika faktorer som påverkar de nyanländas situation till att komma ut i arbete. Detta kan kopplas till Bourdieus praxeologiska teori som bygger på hur människors individuella förutsättningar och livsupplevelser ser ut (Schäffer 2020). Det kan tolkas som att de nyanlända har hamnat i vissa livssituationer som gjort att de inte har haft möjligheten att kunna lägga helt sitt fokus på att lära sig svenska och börja arbeta. Det kan samtidigt vara svårt att endast lägga ansvaret på de nyanlända när de har försökt förhålla sig till Arbetsförmedlingen och andra stora aktörer.

Intervjuperson 4 resonerar

”De nyanlända får mycket information när de kommer till Sverige från diverse myndigheter, från kommunen, Migrationsverket, Skatteverket och när de kommer hit till Arbetsförmedlingen så får de mycket information som de ska ta till sig”.

Som nämnts i tidigare forskning så får de nyanlända gå till olika aktörer innan de kommer till Arbetsförmedlingen. Enligt undersökningen så nämner de problemen som kan uppstå när de nyanlända kommer till Sverige. Det är många aktörer inblandade och detta kan påverka viktiga delar i deras liv som deras ekonomi, bostad och försörjning (Joona 2017).

Det kan resoneras som om de nyanlända måste ta in ett alltför stort informationsflöde och lära sig många olika regelverk, för att få allting att fungera när de kommer till Sverige, enligt handläggaren. De olika myndigheterna har en stor påverkan på hur de nyanländas livssituation

ser ut när de besöker de olika aktörerna. De har i det här fallet inte så stor påverkan i hur aktörerna väljer att fatta sitt beslut. De nyanländas situation kan jämföras utifrån den andra praxeologiska teorin som utgår ifrån att människor får anpassa sig efter vissa sociala strukturer i samhället (Schäffer 2020). Det kan jämföras med att de nyanlända inte kan styra så mycket över när och hur de ska börja med sin etablering, utan det har redan myndigheterna planerat. De nyanländas val är i det här fallet begränsade och de blir tvungna att förhålla sig till de olika aktörerna när de blir placerade hos de olika myndigheterna innan de börjar med sin etablering på Arbetsförmedlingen.

Två av arbetsförmedlarna resonerar vidare att det finns andra faktorer som påverkar hur mycket fokuset ligger hos de nyanlända för att få ett arbete. Intervjuperson 2 nämner *”det beror på hur länge som de har väntat på sitt uppehållstillstånd innan de kommer till Arbetsförmedlingen. Vissa får sitt uppehållstillstånd efter två veckor medan andra får det efter 3 år efter att de har kommit till Sverige.*

Det kan finnas ett samband i att när myndigheterna har väntat en längre tid med att låta de nyanlända börja med sin etablering, så har de samtidigt haft längre tid att förbereda sig på att börja arbeta. Det kan även vara så att många nyanlända har kunnat lägga det mesta bakom sig och fått i ordning med sina anhöriga och boende, som gjort att de också har varit mer förbereda att börja arbeta.

Tidigare forskning visar även att ibland tar det lång tid för de nyanlända innan de påbörjar sin etablering. Det kan tex bero på att det tar lång tid innan de får sitt uppehållstillstånd, eller att det tog lång tid innan de fick tid hos Arbetsförmedlingen. Handläggningen hos Skatteverket och Försäkringskassan kunde också ta lång tid och detta kan ha påverkat deras möjlighet till etablering (Joonas 2017).

Det beror inte på individen själv hur lång tid det tar att få sitt uppehållstillstånd. De nyanlända har inte kontroll över detta, utan staten. Som jämförelse inom den praxeologiska teorin, får de nyanlända förhålla sig efter sociala strukturer och de får försöka göra det bästa av situationen när de börjar sin etablering (Schäffer 2020). Det kan även finnas andra yttre omständigheter som gör att de nyanlända behöver skynda på med att komma ut i arbete.

Intervjuperson 5 *”De flesta med tillfälligt uppehållstillstånd är överlag väldigt angelägna att komma ut i jobb och få en lön som man kan försörja sig med sina nära och kära. Så den motivationen att jobba för att hjälpa sina nära och kära är väldigt hög”.*

Det kan även resoneras som att en del nyanlända vill komma ut i arbete så snabbt som möjligt, även om de inte vet om de kommer att få stanna i Sverige. Många nyanlända kan anses ha fokus på att börja arbeta, men att de kanske inte lägger lika mycket fokus på att utveckla svenska språket och sin långsiktiga etablering, på grund av att de endast har ett tillfälligt uppehållstillstånd. Det är igen de sociala strukturerna, som i den praxeologiska teorin, som avgör hur de nyanlända ska förhålla sig till situationen att i det här fallet tänka efter kortsiktiga lösningar.

Intervjuperson 2 resonerar *”Systemet har också förändrats i Sverige sedan uppehållstillstånden kom från Migrationsverkets krav på att man ska ha ett arbete för att få permanent uppehållstillstånd och då har de flesta varit beredda på att ta vilket jobb som helst”.*

Detta har gjort att många av de nyanlända kan ha tänkt på mer kortsiktigare lösningar för att försöka få tag på ett arbete. Intervjuperson 2 beskriver vidare att *”De nyanlända prioriterar att ta skitjobben om man får uttrycka sig så, så att de kan öka sina chanser till att få uppehållstillstånd i Sverige”.*

I det här fallet så har de nyanlända inte så stort val, mer än att utgå ifrån strukturerna som finns. Individerna har inte möjlighet att välja fritt. Som nämnts tidigare så pressar staten de nyanlända att snabbt ta vilket arbete som helst, när de nyanlända är i etableringen, vilket kan vara bra men det kan också få negativa konsekvenser. Det kan tolkas som att den enskilde måste förhålla sig efter strukturalismen i Bourdieus praxeologiska teori och individen måste här stå tillbaka (Olesen & Pedersen 2004). För att kunna göra en distinktion på hur de nyanländas situation ser ut för att få ett arbete, så kan man utgå från vilka faktorer som är viktiga för att de nyanlända ska kunna etableras i samhället.

6.2 Förutsättningar efter kön

Enligt personalen på Arbetsförmedlingen så finns det vissa skillnader på förutsättningarna mellan könen för att få ett arbete. Tanken är att identifiera vilka dessa är. Intervjuperson nummer 5 resonerar *”Männen är direkt mer drivande för de är inställda på att arbeta på ett helt annat sätt. Många kvinnor har varit föräldralediga eller är det, så att mannen har kommit först och deras hustrur eller kvinnorna de hamnar lite efter direkt.”*

Det kan tolkas som att när männen har kommit tidigare så har de haft möjligheten att få en inblick över hur det är att vara i Sverige. Detta har gjort att männen har fått ett försprång till att bli mer redo att börja arbeta. De har, enligt teorin om kulturellt kapital av Bourdieu, fått en möjlighet att bygga på sitt kapital. De har lärt känna en del av språket, kulturen och har kunnat utveckla sitt sociala nätverk. Kvinnorna som är föräldralediga har inte samma möjligheter till att snabbt lära sig svenska och börja arbeta som männen och därför kan det ta längre tid för kvinnor.

Intervjuperson 5 nämner vidare *”Man tar lite för givet att det är deras kultur också att kvinnorna är hemma och vill ta hand om barnen i högre utsträckning än männen. Vi tänker nog inte att de är jämställda och då frågar man automatiskt nästan kvinnan fast jag brukar ju föreslå att mannen också kan ansöka om föräldraledighet”.*

Man kan resonera kring hur bilden av den nyanländes förutsättningar för att få ett arbete faktiskt påverkar de olika könen möjligheter. En förutfattad mening om att kvinnan vill vara hemma med barnen kan leda till att kvinnans etablering försenas. Tidigare forskning visar att det finns betydande skillnader i utfall gällande kvinnor och mäns sysselsättning. Kvinnor hade under det tredje året 18 procentenheter lägre sysselsättningsgrad än männen och omkring 41 procent lägre lön per år (Joonas 2017).

Handläggarna har en egen bild av skillnaden mellan könen vad gäller nyanländas tidigare arbetskultur som påverkar deras väg till arbete. Bilden av de nyanländas symboliska kapital och vad de sociala grupperna värdesätter påverkar den nyanländas möjligheter till arbete (Gilleard 2020).

Intervjuperson 3 *” När det gäller männen, så jag tror att det finns fler jobbförslag och vi vet att de får fler aktiviteter som är närmare jobb än kvinnor, som till exempel praktik och så.*

Eftersom vi lyckas få ut mycket fler män i jobb än kvinnor så är jag ganska säker på att de får mycket fler jobbförslag också, tyvärr.”

Antaganden om olika förutsättningar mellan könen kan alltså leda till att männen får fler jobbförslag och kommer fortare fram i etableringsprocessen.

Intervjuperson 5 resonerar ”*Sen är det många kvinnor som är inställda på att vara hemma. De har inte tänkt på att de ska jobba. Det blir något nytt för de nyanlända att de ska ställa om sig till att börja jobba när de kommer till Sverige.”*

Handläggaren antar att inte alla kvinnor har fokus på arbete utanför hemmet och det har lett till att kvinnorna inte har blivit lika prioriterade att komma ut i arbete. Det kanske är så att kvinnorna inte vet vad de vill arbeta med, och detta kan leda till att de inte får en lika tydlig planering mot ett arbete som männen. Det kan även resoneras som att en del av de nyanlända kvinnorna som har planerat att vara hemma, värdesätter hemarbete högre. Det som kan anses vara viktigt i en viss kultur till att kvinnan ska göra hemarbetet, kan ha mindre vikt i en annan (Bourdieu 2018). Bourdieu uttrycker i sin teori om symboliskt kapital att det som värdesätts högt för vissa sociala grupper inte alltid värdesätts lika högt i andra kulturer (Schäffer 2020). Symboliskt kapital handlar i det här fallet om vad som anses för de olika kulturerna vara ett högt respektive lågt värde (Olesen & Pedersen 2004)

6.3 Utbildningsbakgrund, språk och arbetslivserfarenhet

Tidigare forskning visar att ju högre utbildning, desto större chans är det att lyckas med att få en sysselsättning (Joona 2017). Intervjuperson 5 resonerar

”Vi föreslår att de ska utbilda sig så att de kan arbeta inom ett yrke som de har arbetat med tidigare, vilket är det som jag föreslår. Vi har många olika utbildningar, först har vi SFI där de lär sig svenska. Sen kan vi bygga utbildningar om de har till exempel utbildningar inom ett visst område.”

Tidigare forskning beskriver vikten av att fånga upp deras kunskaper inom deras utbildning (Sanandaji 2017). Införandet av etableringsreformen har lett till en ökad kontakt, validering och ett tydligt fokus på arbete (Joona 2017). Etableringsreformen har även gett en klarare bild av individens förutsättningar i form av vad de nyanlända har arbetat med tidigare. Den nya

reformen har också gett de nyanlända större möjligheter att hitta rätt yrkesutbildningar (Joonas 2017).

Intervjuperson 4 resonerar

Sen gäller det att fånga upp deras erfarenhet inom utbildning så fort som möjligt så att det går att validera och hitta metoder som många jobbar med idag. Vi har snabbspår för högre utbildning som vi jobbar med och sen tror jag ibland att vi ska ha möjlighet att ha resurser att kunna få ut dem här personerna i arbete och då göra en planering”.

Bourdieu talar även om kulturellt kapital. Kunskaper som vad man har gjort tidigare, sätt att prata och en förmåga för att kunna uppnå framgång (Gilleard 2020). Språk och utbildningsbakgrund är ett sådant kulturellt kapital som gör att människor hamnar i en viss position (Olesen & Pedersen 2004).

Intervjuperson 5 *”Oftast är det så att de som är utbildade lär sig språket snabbare, de har studieteknik över hur de ska studera. Varje gång vi ska hitta personer som matchar våra order så ger vi oftast ut jobben till de som har kommit längst med det svenska språket.”*

Tiden för att kunna etablera sig är längre för lågutbildade. Det kan resoneras som att de nyanlända som har ett högt kulturellt kapital i form av utbildning har i det här fallet bättre förutsättningar till att lära sig språket, jämförelsevis med lågutbildade som har ett lägre kulturellt kapital.

Intervjuperson 4 *”Har man ingen utbildningsbakgrund och är analfabet så tar det längre tid att lära sig ett nytt språk, men där tror jag att man får titta på andra alternativ.”*

Bourdieu menar att språk kan ses som ett kulturellt kapital som är avgörande för att kunna hantera de kulturella tekniker som finns på en arbetsplats (Olesen & Pedersen 2004). Vikten av att behärska språket beskrivs för att kunna nå framgång i att få ett arbete.

Intervjuperson 2 *”Är man högutbildad så kan de inte förvänta sig att de kommer få ett bra jobb direkt, utan de får snarare anpassa sig lite hur arbetsmarknaden ser ut och kolla vilka behov som finns.”*

Det kan jämföras med att även om man har en högre utbildningsbakgrund och ett högt kulturellt kapital kan det ändå påverka människors möjligheter till arbete, enligt

strukturalismen i den Praxeologiska teorin (Olesen & Pedersen 2004). Yttre strukturer kan påverka de nyanländas förutsättningar för att få ett arbete. Det kan i det här fallet handla om att de nyanlända har brist på sitt kulturella kapital i form av att kunna språket.

Intervjuperson 4 berättar

”Sen gäller det att fånga upp deras erfarenhet inom utbildning så fort som möjligt så att det går att validera och hitta metoder som många jobbar med idag. Vi har snabbspår för högre utbildning som vi jobbar med och sen tror jag ibland att vi ska ha möjlighet att ha resurser att kunna få ut dem här personerna i arbete och då göra en planering”.

Sverige kan ha stor nytta av de nyanländas utbildning. Det kan resoneras som att om de nyanlända har studerat tidigare, så har de akademiska meriter och större möjlighet att använda sitt kulturella kapital. Bourdieu menar att de personer som växer upp med föräldrar med en högre utbildning, också använder sig av ett högre kulturellt kapital (Olesen & Pedersen 2004).

Intervjuperson 3 *”Det är en tillgång att Arbetsförmedlingen satsar på de nyanländas utbildning för vi har brist på många yrken i Sverige så det är jätteviktigt att människor utbildar sig, speciellt om de vill ha en trygg anställning.”*

Det kulturella kapitalet i form av utbildning kan ha en stor betydelse om de nyanlända ska få ett arbete som de jobbat med tidigare eller inom bristyrken. Det kan jämföras med om de nyanlända saknar sitt kulturella kapital i form av språk eller utbildning så kan det leda till att de får ta vilket arbete som helst (Arbetsförmedlingen 2017). Valmöjligheterna blir begränsade.

Tidigare forskning visar att arbetspraktik leder till högre reguljär sysselsättningsgrad (Joonas 2017). De visar även att praktik underlättar nyanlända invandrares inträde på arbetsmarknaden.

Det finns delade meningar angående att de nyanlända börjar praktisera och intervjuperson 5 resonerar *”Att människor praktiserar är en kulturkrock för de nyanlända. En praktik är någonting som man använder som ett verktyg i Sverige för att komma ut och få erfarenhet till att jobba inom ett yrke. Praktik är inte något som människor använder så mycket utomlands i den utsträckningen och många tänker att dem blir utnyttjade när de jobbar som gratis*

arbetskraft, just för att dem kommer hit som nya till Sverige. De nyanlända är helt enkelt rädda för att bli lurade och de vet inte riktigt hur det fungerar i Sverige.

Det framkommer att synen på arbetserfarenhet kan skilja sig åt. Vikten av att göra en arbetspraktik är positiv för handläggarna och negativ för de nyanlända, enligt Arbetsförmedlingen. Bedömningen av det symboliska värdet skiljer sig åt mellan de sociala grupperna. Personalen på Arbetsförmedlingen bedömer att det symboliska kapitalvärde en praktik medför, är högre än det ekonomiska kapitalvärdet. De nyanlända bedömer det ekonomiska kapitalet framför det symboliska värde en praktik medför (Olesen & Pedersen 2004).

6.4 Motivation till arbete

Intervjuperson 5 resonerar

”Jag tror inte att de ibland förstår vad våra förväntningar på dem är. Vi förväntar ju oss att de ska vilja ta vilket jobb som helst, men de vill hitta ett jobb som passar dem.”

Tidigare forskning visar att fler möten med handläggarna ökar de nyanländas möjligheter att få arbete, åtminstone för män (Joonas 2017). En tydlig planering hjälper individen att förstå hur möjligheterna ser ut. Mer information verkar ge en bättre bild över hur vägen till arbete ser ut.

Det kan resoneras som att det finns skillnader i de nyanländas resonemang i förhållande till arbetsförmedlarna. Det kan tolkas som att de nyanlända tänker att de har mer frihet att välja vad de vill arbeta med, än vad myndigheterna anser. Det kan kopplas till att det finns olika tankesätt utifrån Boudieus praxeologiska teori, där myndigheterna har ett mer strukturerat resonemang i förhållande till de nyanlända, som har mer ett individualistiskt perspektiv (Olesen & Pedersen 2004).

Intervjuperson 1 *”Även om man har sagt för att det var fel yrke eller man vill inte vara där eller några andra orsaker då måste man ju jobba lite med motivationssamtal och tala om egentligen vad som gäller. Vad regelverket säger att det är arbetsgivaren som bestämmer vem de ska anställa, bedömer de att dina kunskaper och färdigheter är tillräckliga, så ska du tacka ja till detta jobb”.*

Även här ser man hur det finns vissa begränsningar när det gäller val av arbete, för de objektiva strukturerna som finns i samhället och individens fria val (Olesen & Pedersen 2004).

Intervjuperson 3 *”jag tycker också att man behöver förklara och motivera till praktik, men mycket det här att förklara varför du ska gå på en praktik, varför är det viktigt för dig, vad får du ut av det, så att du själv ska se vinsten i det. För ser man själv vinsten i det, ja då anstränger man sig ju också mycket mer.”*

Det kan finnas kulturskillnader utifrån ett symboliskt kapital, vilket handlar om att olika socialgrupper värdesätter olika (Olesen & Pedersen 2004). I det här fallet försöker arbetsförmedlarna motivera de nyanlända genom att förklara fördelarna med att göra en praktik. Arbetsförmedlarna ser andra möjligheter som kommer att gynna de nyanlända, genom att de bygger upp deras kulturella kapital. Det kulturella kapitalet kan leda till att de nyanlända får arbetserfarenhet och kan öka sin kompetens om hur det är att jobba utifrån nya omständigheter (Olesen & Pedersen 2004).

Intervjuperson 4 beskriver omständigheterna kring motivation *” jag tror att det finns undersökningar som visar att det inte behövs lång tid. Jag tror att det är ett par tre månader, om man har gått utan arbete, att man redan känner att man får en känsla att man inte räcker till, man duger inte till. Ingen vill ha mig, man känner ett utanförskap om man inte kan få något arbete tillräckligt snabbt.”*

Detta kan kopplas till att när de nyanlända ständigt blir avvisade till arbete under en viss period, leder detta till att de förlorar en del av sin självbild. Den Praxeologiska teorin beskriver hur individen får en ändrad uppfattning om sina möjligheter när denne får ett ständigt nekande (Olesen & Pedersen 2004). Individens syn på sitt eget värde förminskas på grund av strukturella omständigheter. Motivationen kan minska. Detta kan relateras till att när den nyanlände märker att det finns brist på arbete så förlorar individen med tiden en del av den motivation som den hade från början. Bourdieu menar att socialt kapital i form av ömsesidigt erkännande saknas (Olesen & Pedersen 2004). Förekomsten av ett bra nätverk är grundläggande.

Vid frågan om vad arbetsförmedlarna själva hade gjort om de varit i de nyanländas situation, svarar Intervjuperson 3 *”språket hade jag fokuserat jättemycket på, sedan hade jag även*

fokuserat på att få kontakter och arbetslivserfarenhet om det hade varit genom praktik eller något slags jobb, städ eller något sådant. Men också kontakter, att bli medlem i någon förening eller tränat eller börjat träna någonting bara för att det vet vi ju att de allra flesta får sin första anställning genom kontakter. Så det hade jag också fokuserat mycket på.”

Bourdieu beskriver i sin teori om vikten av socialt kapital. Socialt kapital beskriver han som summan av de resurser som finns tillgängliga för en grupp genom att ha tillgång till ett bestående nätverk (Olesen & Pedersen 2004). Vikten av ett socialt nätverk kan alltså vara avgörande för framgång till att bli självförsörjande och klara sin etablering.

En annan arbetsförmedlare resonerar, intervjuperson 2

”Ja alltså då får man börja med en otrygg anställning för att om du har ett jobb så är det lättare att få ett jobb. Jag tänker att när jag har ett jobb, även om det är en otrygg anställning så hade jag försökt nätverka. Alltså så jag hade utnyttjat sociala medier, linkedin och föreningslivet för att komma ut och lära känna de rätta personerna, så att de kan anställa mig”.

Det kan tolkas som om man har svårt att hitta en anställning inom sitt yrkesområde, så kan det vara bra att ta vilket arbete som helst. Det kan leda till att man kan bygga upp sitt sociala kapital och knyta kontakter. Bourdieu talar om vikten av rätt kontakter, nätverk, och användning av affärsförbindelser (Olesen & Pedersen 2004). Det kan jämföras med att om de nyanlända bygger upp sitt kontaktnät, så ökar de samtidigt sitt sociala kapital, vilket kan öka deras möjligheter till anställning.

7. Diskussion

Arbetsförmedlingen har ett stort ansvar med att se till så att de nyanlända kommer ut i arbete och lär sig svenska. Sättet som Arbetsförmedlingen jobbar på kan vara avgörande för att de nyanlända ska få en så bra etablering i Sverige som möjligt. De nyanlända är beroende av sina handläggare eftersom de sköter både planeringen och ekonomin för den arbetssökande (Jonna 2017). Vägledning och en bra planering, har visat sig vara av stor vikt. När man kommer som ny till Arbetsförmedlingen görs en individuell planering, beroende på den arbetssökandes förutsättningar och mål (Migrationsinfo 2018b). Resultatet visar att motiverande samtal och kunskap om hur vägen till arbetsmarknaden ser ut, är viktigt. Bourdieu resonerar i den praxeologiska teorin om hur individen tar beslut som sedan begränsas av yttre faktorer och

social struktur (Olesen & Pedersen 2004). De nyanlända som saknar motivation är en svår grupp att arbeta med. Inte bara de som aldrig arbetat, eller tänkt på att arbeta, kan sakna motivation. Även t ex de nyanlända som planerar att flytta tillbaka när det är fred i deras hemland, eller om de inte vet om de får stanna, då kan deras motivation att etableras vara låg (IP 1). Detta kan försvåra etableringsarbetet. När de nyanlända saknar motivation, är de arbetssökande kanske inte engagerade till att bygga på sitt kulturella kapital och lära sig språket ordentligt eller komma ut i arbete.

Handläggarna informerar om att de har lätt för att arbeta med de nyanlända som snabbt lär sig språket och det gör att de kan hinna med att göra fler aktiviteter, då finns också verktygen, som t ex instegsjobb, yrkesutbildningar, praktik och snabbspår (Arbetsförmedlingen 2017). Får alla arbetssökande en rättvis och snabb etablering eller gäller det att ha ”rätt yrke”?

Valideringen kan tänkas vara ganska strikt (IP 5). Helheten på individens utbildningskapital och även ofullständiga högskoleutbildningar kanske borde kunna gå att bedöma i någon form. Annars kan den arbetssökande behöva gå hela utbildningen från början trots att man kanske nästan har fullgjort en lång utbildning. När inte de nyanlända kan validera sin utbildning, riskerar de att förlora hela sitt utbildningskapital.

Arbetsförmedlarna resonerar att de som de har svårast av de arbetssökande är de som saknar motivation till arbete. Ibland är det kopplade till kön. Det kan vara att de nyanlända har ett symboliskt kapital utifrån deras världsbild. Bourdieu beskriver i sin teori om symboliskt kapital hur människor från olika sociala grupper värdesätter olika (Olesen & Pedersen 2004). I hemlandet kan de nyanlända ha en hög status med att de jobbar i hemmet, men i Sverige så har detta ofta en lägre status, där de räknas som arbetslösa. Det kan vara en utmanande arbetsuppgift att försöka förklara vikten av att etableras. Sveriges arbetsmarknadsminister har informerat om att alla som kan, ska arbeta (Riksdagen 2017). Målet för Arbetsförmedlingen, enligt regeringen, är alltså att försöka få ut så många i arbete som möjligt som har förmågan till att arbeta (Riksdagen 2017). Ibland kan det resoneras som att de nyanländas etablering går för fort. Statistiken visar att Arbetsförmedlingen lyckas bättre med män än kvinnor (se bilaga 1 statistik). Detta kan bero på enligt arbetsförmedlarna, brist på barnomsorg, brist på arbetserfarenhet och tydlig yrkesinriktning, vilket gör det svårare att göra en bra planering. Kanske är lösningen att lagstifta om delat ansvar för föräldradidighet, som kan öka jämställdheten. Handläggarna informerar om att männen ofta får fler jobbförslag än kvinnorna, vilket inte är effektivt ur jämställdhetssynpunkt. Här borde man kanske identifiera vilka faktorer detta beror på och vad arbetsförmedlarna kan göra för att motverka detta.

Riktade insatser för att få ut kvinnor verkar nödvändiga för att lyckas med etableringen. Man kanske borde skapa riktade yrkesutbildningar för kvinnor inom bristyrken.

Arbetsförmedlingen får ofta ut de personerna i arbete, som kommit längst med att ha lärt sig språket. Hur väl de nyanlända kan språket beror ofta på vad de nyanlända har för utbildning och har de nyanlända en högre utbildning så lär de sig ofta språket snabbare än vad det gör för de nyanlända som har en lägre utbildning (IP 1). Skillnader mellan de nyanländas kulturella kapital utifrån språk och utbildning kan tolkas utifrån att de nyanlända som har svårare för att lära sig svenska, som till exempel lågutbildade, behöver längre tid för att bli etablerade. Det kan vara en allt för stor utmaning för språksvaga att hinna med att lära sig språket och göra många aktiviteter och samtidigt försöka hitta ett arbete under två år (Migrationsverket 2018b). En lösning skulle kanske kunna vara att man har ett extra, tredje etablerings år för lågutbildade och analfabeter. Arbetsförmedlingen beskrev hur ett bra kontaktnät kan hjälpa till att få ett arbete. Man kan tex gå med i en förening. Bourdieu beskriver vikten av socialt kapital som summan av de resurser, som finns tillgängliga i ett bestående nätverk (Olesen & Pedersen 2004).

Som nämnts tidigare så kan det finnas nackdelar med att påskynda de nyanländas etablering till att alltför snabbt få ut dem i arbete (Migrationsinfo 2018b). Detta kan innebära att de nyanlända känner sig pressade av samhället till att ta vilket jobb som helst, vilket kan ge en negativ effekt på deras arbetstrivsel och därmed chans att behålla sina arbeten. Bourdieu beskriver i den praxeologiska teorin om hur individens val påverkas av socialiserad subjektivitet (Olesen & Pedersen 2004). Detta innebär att människor får anpassa sig efter olika omständigheter när de gör sina val. Det blir inte heller bra för samhället när de nyanlända som är högutbildade tar de mer enkla jobben, bara för att de kan svenska. De yrken som det finns brist på i arbetsmarknaden är oftast inom de mer avancerade yrken (Arbetsförmedlingen 2017). Det kanske är viktigt att låta de arbetssökande få tillräckligt med tid att bygga på sitt kapital, så att de kan få en anställning inom de kvalificerade yrken som de hade i hemlandet och inte matcha dem mot enklare arbeten. Annars förblir bristyrken kanske en brist, när högutbildade arbetar med enkla arbeten, samtidigt som arbetslösheten ökar för de nyanlända, om de saknar kompetens till att jobba inom bristyrken (Arbetsförmedlingen 2017).

Enligt tidigare forskning bekräftas vikten av utbildning för att klara integrationen i Sverige. Kunskapskompetensen i Sverige har ökat på arbetsmarknaden och de nyanlända måste därför höja sin kompetens för att lyckas klara med sin etablering (Sanandaji 2017). En utmaning som visat sig genom intervjuerna, är synen på praktik som inte är samma för handläggarna som för

de nyanlända. Det skiljer sig här mellan de nyanländas och arbetsförmedlarnas symboliska kapital över vad de anser vara viktigt när det kommer till att göra en praktik. Personalen på Arbetsförmedlingen har en utmanande arbetsuppgift i, att försöka ändra denna bild, då praktik är ett viktigt hjälpmedel för att få ut de nyanlända i arbete.

Alternativa resultat från intervjuerna är att vissa nyanlända föredrar att komma ut i arbete utan att prioritera SFI, för att de har ofta så pass hög arbetsmotivation att de inte behövt språket (IP3). Även att de nyanlända kan hitta alternativ till skolan för att lära sig språket (IP 4). Det kanske inte alltid är den traditionella vägen som är bäst för att bli etablerad. En stark inre motivation till att hitta ett arbete kan gå före. Det är ofta attraktivt för en arbetsgivare med arbetssökande som vill arbeta. Kan de nyanländas motivation stärkas, så kommer etableringen av de nyanlända kanske bli ännu mer effektiv. En av arbetsförmedlarna resonerade att utbildningsnivån inte påverkade speciellt mycket, utan att det handlar mer om att göra en bra planering, för att försöka få ut de nyanlända i arbete (IP 4). Personalen måste på något sätt anpassa sig efter vad de arbetssökande vill jobba med och se vilka yrken som är tillgängliga på arbetsmarknaden. Det finns yrken som är mer tillgängliga än andra, som gör att utbildningskapitalet inte alltid är den största faktorn som påverkar de nyanländas möjligheter till att komma ut i arbete (Arbetsförmedlingen 2017). Det finns enligt en av arbetsförmedlarna, många yrkesutbildningar som är särskilt anpassade för lågutbildade och då kan man diskutera om det inte alltid är en fördel med att de nyanlända har en hög utbildning. Dessa yrkesutbildningar är korta, oftast på ett år (IP 3). Det kanske t o m kan vara en större fördel, att inom deras etableringstid, ha en svensk yrkesexamen, än att ha en utländsk högskoleexamen.

8. Sammanfattning

Sverige står för en utmaning i att ta hand om de nyanlända flyktingar som kommit till Sverige. Det är avgörande att de etableras och blir självförsörjande. I denna uppsats beskrivs hur detta går till, och om hur Arbetsförmedlingen som har huvudansvaret arbetar. Metoden är en kvalitativ analys där fem handläggare intervjuades och syftet är att undersöka och ta reda på hur de nyanländas förutsättningar ser ut för att få ett arbete. Faktorer som påverkar är tex språk, utbildning, arbetserfarenhet, kön och motivation.

Arbetsförmedlingens bedömning är att de nyanlända räknas som etablerade i Sverige om de lyckats få ett arbete inom två år i etableringen och 90 dagar (Regeringskansliet 2018).

Avgränsningen är att enbart intervjua de handläggare som arbetar med flyktingar bedömda av Migrationsverket till att ingå i etableringsreformen, Lag (2010:197). Under de två åren har den nyanlände, arbetssökande rätt till ett etableringsbidrag vid medverkan i aktiviteter som leder till arbete. Handläggarna har huvudansvar för dessa aktiviteter och ekonomiska beslut (Migrationsinfo 2018b; Migrationsinfo 2018a). Sverige har bristyrke som inte tillsätts, samtidigt som många går arbetslösa (Arbetsförmedlingen 2017). Många yrken har blivit alltmer avancerade och kräver erfarenhet och utbildning (Sanandaji 2017). Två års etablering kan vara en alltför kort tid att hinna komma upp till den nivå i språk och kompletterande utbildningar för att tillsätta dessa bristyrken (Arbetsförmedlingen 2017). Teorierna valdes utifrån att undersöka hur de nyanländas beslut påverkas av de individuella valen och de yttre sociala strukturer som Bourdieu beskriver i sin teori om Praxeologi (Olesen & Pedersen 2004). Arbetsförmedlarna har en svår roll i att försöka anpassa sitt arbete som myndighetsperson i att möta de nyanlända utifrån vad det är som de nyanlända vill jobba med och vad de har möjlighet att jobba inom. En annan teori som användes för att jämföra vad som påverkar de nyanländas förutsättningar för att få ett arbete, var begreppet kapital, som handlar om att identifiera vilka värden som anses vara viktiga (Gilleard 2020). Dessa kapital kan delas in i symboliskt, kulturellt, socialt och ekonomiskt (Olesen & Pedersen 2004).

Studien visar att språket har en betydande roll för att lyckas få ut de nyanlända i arbete, men att påverka de arbetssökandes motivation är avgörande. Resultatet visar även för att de nyanlända ska få större möjligheter till arbete så är det viktigt att de får vägledning, en tydlig planering, rätt utbildning men även att de får arbetserfarenhet. De nyanländas bakgrund och utgångspunkt till att komma ut i arbete, har en stor betydelse för hur de nyanlända lyckas med sin etablering.

8.1 Förslag på fortsatt forskning

Under analysens gång har en del frågor dykt upp som kan vara värt att undersöka vidare. Nästa steg hade kunnat vara att intervjua de arbetssökande som ingår i etableringen, vilken hjälp de önskat och vilka behov de upplever för att hitta ett arbete, saknas något? Hade längden på tiden i etableringen utgjort en skillnad? En annan fråga som hade varit värt att undersöka är hur det hade sett ut på arbetsmarknaden, om fler nyanlända hade fått tiden att förbereda sig tillräckligt länge för att kunna jobba inom bristyrken? En annan intressant sak att undersöka är om det hade funnits stora skillnader för de nyanlända till att få ett jobb om inte Sverige hade satsat lika mycket på de nyanländas etablering?

Referenser

Agnafors, M. & Levinsson, M. (2019). *Att tänka uppsats: det vetenskapliga arbetets grundstruktur*. (Första upplagan). Malmö: Gleerups.

Arbetsförmedlingen (2017) *Var finns jobben*. Hämtat från <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Prognoser/Prognoser/Riket/2017-06-28-Prognos-Var-finns-jobben.html> PDF fil (s.1–42) den 28 juni 2017

Bourdieu, P. (2018). *Den manliga dominansen*. (Andra upplagan). Göteborg: Daidalos.

Ekberg, J. (2012). Invandrare på arbetsmarknaden i Sverige under den globala krisen. *Arbetsmarknad & Arbetsliv*, 18(1), 43-51.

Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. 2., utök. uppl. (s.23–128) Stockholm: Liber

Gilleard C. (2020). Bourdieu's forms of capital and the stratification of later life. *Journal of aging studies*, 53, 100851. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/j.jaging.2020.100851>

Gytz Olesen, S. & Møller Pedersen, P. (red.) (2004). *Pedagogik i ett sociologiskt perspektiv: en presentation av: Karl Marx & Friedrich Engels, Émile Durkheim, Michel Foucault, Niklas Luhmann, Pierre Bourdieu, Jürgen Habermas, Thomas Ziehe, Anthony Giddens* (s.141–169) Lund: Studentlitteratur.

Ioannu, Nicoletta (2014) *Rutiner och regler kring instegarbete*, En studie gjord för att undersöka vilka regler och rutiner som finns kring instegsjobb för nyanlända, hur dessa följs och eventuella förbättringsåtgärder. Linnéuniversitetet, Ekonomihögskolan (FEH), Institutionen för ekonomistyrning och logistik (ELO)

Joonas, P. A., Lanninger, A. W., & Sundström, M. (2017). Etableringsreformens effekter på integrationen av nyanlända. *Arbetsmarknad & Arbetsliv*, 23(1), 27-45.

Malmö stad (2018a) *Svensk undervisning för invandrare- sfi*. Hämtat från <https://malmo.se/Forskola--utbildning/Utbildning-for-vuxna/Utbildningar-pa-Komvux/Sfi---svenskundervisning-for-invandrare.html> den 10 december 2018

Malmö stad (2018b) *Så arbetar vi med nyanlända*. Hämtat från <https://malmo.se/Kommun--politik/Sa-arbetar-vi-med.../Nyanlanda.html> den 9 oktober 2018

Migrationsinfo (2018a) *Etableringsersättning*. Hämtat från <http://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/etableringsreformen/etableringsersattningen/> den

18 april 2018

Migrationsinfo (2018b) *Etableringsprogrammet*. Hämtat från

<http://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/etableringsreformen/> den 21 juni 2018

Regeringskansliet (2018) *Trendbrott i etableringen av nyanlända*. Hämtat från

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/06/trendbrott-i-etableringen-av-nyanlanda/> den 18 juni 2018

Riksdagen (2010) *Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare*

Hämtat från http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2010197-om-etableringsinsatser-for-vissa_sfs-2010-197
den 18 mars 2010

Riksdagen (2017) *Införande av ett alterneringsår* Hämtat från

https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/interpellation/inforande-av-ett-alterneringsar_H410560 den 27 juni 2017

Sanandaji, Nima (2017) *Vuxenutbildning nyckeln till integration*, (s.3-7) Utbildningsföretagen

SCB (2018) *Invandring till Sverige*. Hämtat från

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/invandring-till-sverige/> den 6 november 2018

SCB (2016) *Stor skillnad i sysselsättning mellan inrikes och utrikesfödda*. Hämtat från

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2016/Stor-skillnad-i-sysselsattning--mellan-inrikes-och-utrikes-fodda/> den 8 juni 2016

Schäfer (2020). *HabitusAnalysis 2 – Praxeology and Meaning [Elektronisk resurs]*. Springer Fachmedien Wiesbaden.

Strandberg, Maria (2011) *Nyanlända invandrares etablering i Sverige*, En kritisk

diskursanalys av den nya lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, Umeå universitet, sociologiska institutionen

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Yin, R.K. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Statistik från Arbetsförmedlingen

Nyanlända som har lämnat etableringen efter 90 dagar Malmö kommun

År 2017 tom oktober	Kvinnor		Män		Totalt		Förgymnasial		Gymnasial		Eftergymnasial	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Arbete/Studier	34	13%	166	37%	200	28%	84	26%	38	25%	78	33%
- varav arbete med stöd (exkl nystartsjobb)	8	3%	29	6%	37	5%	20	6%	9	6%	8	3%
- varav arbete utan stöd	5	2%	27	6%	32	4%	11	3%	4	3%	17	7%
- varav nystartsjobb	12	4%	99	22%	111	15%	46	14%	19	12%	46	19%
- varav yrkesintroduktion	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
- avaktualiserad till studier (inkl utbildningskontrakt)	9	3%	11	2%	20	3%	7	2%	6	4%	7	3%
Arbetsmarknadspolitiska program	161	60%	235	52%	396	55%	173	53%	90	58%	133	56%
- varav jobb- och utvecklingsgarantin	139	52%	203	45%	342	48%	150	46%	75	49%	117	49%
- varav jobbgaranti för ungdomar	11	4%	21	5%	32	4%	14	4%	11	7%	7	3%
Öppet arbetslösa	16	6%	22	5%	38	5%	18	5%	11	7%	9	4%
Förhindrad att ta arbete direkt	19	7%	6	1%	25	3%	14	4%	2	1%	9	4%
Övriga avaktualiserade från Af	37	14%	24	5%	61	8%	40	12%	13	8%	8	3%
Totalt	267	100%	453	100%	720	100%	329	100%	154	100%	237	100%

Bilaga 2

Frågor på intervjuerna

1 Sveriges arbetsmarknadsminister, säger att ”Alla som kan, ska jobba”. (Riksdagen 2017)

Hur aktivt arbetar du med att förmedla detta till dina etableringsdeltagare när de kommer nya till Sverige?

2. Hur aktivt tror du att dina kollegor arbetar för att förmedla detta budskap till de arbetssökande

3. Tror du att Arbetsförmedlingen gör någon skillnad vid inskrivningar om det kommer en kvinna eller man som skriver in sig hos er när det gäller tex förslag till föräldraledighet, eller förslag på utbildningar som brukar passa ett visst kön tex?

Tror du att Arbetsförmedlingen skickar lika många jobbförslag till kvinnor som män?

Frågar man vid inskrivningssamtal både män och kvinnor om de ordnat barnomsorg mm?

4. Hur viktigt tror du utbildningsbakgrund är för att etableringsdeltagarna ska komma ut i arbete?

5. Hur viktigt tror du att det är för den arbetssökande inom etableringsuppdraget att dennes föräldrar har en universitetsutbildning för att komma ut i arbete

6. Hur viktigt är det att tala kommunikativ svenska för att komma ut i arbete inom etableringsuppdraget? Lära sig att behärska språket

7. Hur tycker du överlag att integrationen går för de nyanlända inom etableringen?

När det gäller språk, utbildning, arbete.

8. Hur tycker du att motivationen till arbete är hos de arbetssökande i snitt är inom etableringen?

9. Hur hög tycker du att motivationen till arbete är hos de arbetssökande i snitt utanför etableringen?

10. Behöver man arbeta mer med motivationssamtal till arbete på Arbetsförmedlingen inom etableringen?

11. Behöver man arbeta mer med motivationssamtal till att göra praktik på Arbetsförmedlingen inom etableringen?

12. Hur viktigt tycker ni det är att de nyanlända strävar efter att få en högre utbildning på Arbetsförmedlingen inom etableringen?

13. Försöker ni prioritera att de nyanlända ska starta eget eller föreslår ni att de ska utbilda sig så att de kan arbeta inom ett yrke som de har specialiserat sig?

14. Vilka område behöver man utveckla för att etablera deltagarna snabbare, anser du?

15. Om du hade varit ny i Sverige, hur hade du gjort för att etableras snabbare?

Hur hade du gjort för att snabbt få en trygg anställning, gärna tillsvidare?

16. Enligt din erfarenhet, skulle du säga att de flesta etableringsdeltagarna är villiga att ta vilket arbete som helst för att snabbt bli självförsörjande?